

Een 'toebab' heeft veel vrienden in Gambia

Fred (43) en Ivonne (40) Hulsebos uit Veendam kwamen drie jaar geleden voor het eerst in Gambia, op zoek naar een zonzeker vakantiebestemming. In plaats van onbekommerd te genieten, werd het echtpaar geraakt door de schrijnende armoede. Eenmaal thuis werd begonnen met het verzamelen van voetbalmaterialen en stukje bij beetje groeide hun bemoeienis uit tot een volwaardige hulpstichting. Ivonne is sales manager bij Royal Goedewaagen in Nieuw-Buinen, Fred is planner bij afvalverwerker Sita in Wildervank. Stichting Kinderhulp Gambia neemt al hun vrije tijd in beslag. "Vroeger keken we televisie en lazten we de krant, maar tegenwoordig is het Gambia wat de klok slaat." Fred en Ivonne reizen meerdere keren per jaar naar Gambia. In maart 2007 neemt het stel een maand onbetaald verlof om nieuwe projecten in Berending van de grond te krijgen. Het voorlopige hoogtepunt is de renovatie van de school in Brufut en de bouw van toiletten, een watervoorziening en een bibliotheek met 3500 Engelstalige boeken. Leerlingen van de openbare basisschool Letterwies uit Nieuwolda brachten 600 euro bijeen voor de aanleg van een moestuin bij de school, waar de lunch van de schoolkinderen moet worden verbouwd. Dat geldt is vorige week, bij de officiële opening in Brufut, door meester Klaas Oostland aan hoofdmeester Jabbi overhandigd.

Stichting Kinderhulp Gambia uit Veendam bezocht van 23 tot 31 oktober haar projecten in Gambia. Er werd een school geopend, kleren werden uitgedeeld en er ontstonden plannen voor volgend jaar.

Door Louis van Kelckhoven



De derde helft in Gambia. Na de openingswedstrijd van de Black & White voetbalschool in Berending, is er voor de spelers rijst met kip.



Vrouwen langs de lijn in Berending. Vanonder een boom kijken ze naar de verrichtingen van de voetballers.



In de hoofdstraat van Serrakunda worden vanonder een parasol levensmiddelen verkocht.

Toebab, toebab! Uit lemen hutjes met daken van gedroogde palmbladeren, stromen kinderen het zandpad op. "Blanken, blanken!" De komst van een terreinwagen met blanken betekent dat er wat te halen valt. "Toebab sweetie" (snoep), of "toebab mintie" (kauwgum), willen de kinderen.

Fred en Ivonne Hulsebos van de stichting Kinderhulp Gambia uit Veendam geven geen snoep maar kleding. De ogen van de kinderen en de inmiddels toegesnelde moeders en vaders, zijn groot van verwachting. "Het is zo heerlijk om mensen te verrassen die niets verwachten", zegt Ivonne Hulsebos. "Het blijft voor ons onbegrijpelijk dat mensen zo blij kunnen zijn met tweedehands kleding. De uit het raam van de langzaam rijdende auto gestoken kleding wordt uit de handen van Fred en Ivonne gegrist. "Momo kiling", roept Fred, (eerlijk delen), maar dat is moeilijk voor wie niets heeft en voor wie het leven bestaat uit pakken wat je pakken kunt. "Zo gauw mensen erom gaan vragen is het afgelopen", zegt Ivonne. "Wie vraagt wordt overgeslagen, dat proberen we de mensen in Gambia mee te geven."

Aan het eind van het zandpad ligt het dorpje Berending, waar de familie Badjie aan het middageten zit. De meeste Gambianen stellen het met één maaltijd per dag. Gehurkt in het zand zit de familie Malang in de schaduw van een grote boom rond een teil met rijst. Met de rech-

THE GAMBIA

Gambia ligt aan de westkust van Afrika. Een strook land met een gemiddelde breedte van 35 kilometer en een lengte van 320 kilometer, aan weerszijden van de gelijknamige rivier. Het land is ingeklemd door Senegal. Er wonen ruim anderhalf miljoen mensen. Negen-tig procent van de bewoners is moslim en mannen mogen er vier vrouwen trouwen. Vrouwen hebben er weinig in de melk te brokkelen, hun belangrijkste taak is het huishouden. Gambia, het land zelf noemt zich The Gambia, was tot 1965 een kolonie van Groot-Brittannië. Vijf jaar later werd het een republiek. Engels is nog altijd de officiële voertaal. De luxe hotels langs de Atlantische kust zijn een populaire (want zonzeker en goedkoop) vakantiebestemming. Landinwaarts is de armoede soms onvoorstelbaar. Veel informatie over het land en aanbod van reizen is te vinden op gambia.startpagina.nl en gambia.nl

terhand wordt een balletje rijst gemaakt en naar de mond gebracht. Bij de maaltijd hoort een stukje vlees, meestal kip, soms dat van een geit of schaap. Na afloop van de maaltijd zijn de kippen er vlot bij om die paar op de grond gevallen rijstkorreltjes op te pikken.

In het gezelschap bevindt zich Malang Badjie. Een infectie aan zijn voet sloeg op het bot, met als gevolg dat zijn voet vergroeiëde en dat Malang twee jaar op de zijkant van zijn voet



Stichting Kinderhulp Gambia heeft een eigen terreinwagen in Gambia. Onmisbaar om de verafgelegen dorpjes (compounds) in de bush over de vaak erbarmelijk slechte wegen te bereiken. V.l.n.r.: Klaas Oostland, meester van obs Letterwies in Nieuwolda, en Fred en Ivonne Hulsebos. Oostland overhandigde in Gambia 600 euro, door de leerlingen van zijn school ingezameld. Met dat geld wordt bij de school in Brufut een moestuin aangelegd. Foto's: Louis van Kelckhoven

heeft gelopen. Zijn vader mag dan politiefief in een middelgrote plaats zijn en twee vrouwen hebben, dat betekent niet dat hij genoeg verdient om zijn elfjarige zoon te helpen. Met financiële steun van Kinderhulp Gambia is Malang in Dakar geopereerd. Tweeënhalve maand lag hij daar in het ziekenhuis, 20 oktober kwam hij thuis.

Ivonne Hulsebos houdt het bij het weerzien niet droog. "Moet je eens kijken", zegt ze met tranen in haar ogen, "Malang stond bekend als de kreupele van het dorp en nu kan hij met hulp van een kruik lopen." De spieren van Malang zijn vergroeid doordat de opgroeiende jongen op de zijkant van zijn voet heeft gelopen. Hulsebos: "In december gaat hij terug voor controle naar het ziekenhuis. Een tweede operatie is nodig voordat hij met aangepaste schoenen weer fatsoenlijk kan lopen, maar we laten Malang niet in de steek."

Een paar dagen later zijn Fred en Ivonne terug in Berending, voor een bezoek aan de voetbalschool Black & White. Malang wijkt niet van de zijde van zijn weldoeners. Een toebab heeft howieso veel vrienden in Gambia, dat zichzelf afficheert als *the smiling coast*. De uitgestoken hand zou het nationale symbool kunnen zijn, maar vriendelijkheid heeft in Gambia altijd een prijs. Na de beleefdheden volgt onvermijdelijk het aanbod van diensten: of toebab een taxi belijft, een gids voor de dag

wellicht. Veel hoeft het niet te kosten; de aangesprokene is niet alleen de eerste klant van vandaag, maar ook nog eens erg aardig. "I make very cheap price." Is toebab niet overtuigd, dan is er altijd een ziek, zwak of misselijk familielid dat dringend behoefte heeft aan financiële steun. Even goede vrienden als u de aangeboden diensten afwijst. Geen probleem.

Zoals niets een probleem lijkt. *No problem in the Gambia* is een gevleugelde uitdrukking. Gambianen doen nergens moeilijk over en het straatbeeld in de grotere plaatsen is er dan ook naar. De chaos is indrukwekkend. Er mag dan aan veel gebrek zijn; een tekort aan Gambianen is er niet. Negen-tig procent van het land is Islamitisch en een man mag er maximaal vier vrouwen op na houden. Daar komen kinderen van, veel kinderen, maar kinderen zijn de oudedagsvoorziening voor een Gambiaan.

De aantallen mensen op straat, de hoeveelheid zwerfvuil en de stank van het vuilnis zijn soms letterlijk adembenemend. Een vuilophalendienst kent Gambia niet. Het weinige dat overbodig is, wordt eenvoudig aan de kant gooid. De laatste zaterdag van elke maand is nationale schoonmaakdag. Tussen negen uur 's ochtends en één uur 's middags is autorijden verboden en wordt iedereen geacht zijn of haar steentje bij te dragen aan het opruimen van de nationale rotzooi; al het vuil, meest plastic, wordt bij elkaar geveegd en in brand gestoken en o wee als het dan niet waait.

Wat doet de stichting Kinderhulp Gambia?

Fred en Ivonne Hulsebos begonnen in 2003 met het verzamelen van voetbalspullen. In het dorpje Sukuta worden de teams van FC Danaba ondersteund met voetbalshirts (de afgelopen jaren gaven voetbalverenigingen uit de hele provincie Groningen hun oude shirts aan Kinderhulp Gambia), voetballen, doelnetten, voetbalschoenen en trainingsmid-

delen. "Voetbal is ontzettend belangrijk voor Gambianen", zegt Fred Hulsebos, "op elke hoek van de straat, op elk veldje wordt gespeeld, ook al zijn er geen ballen, kleding of schoenen. Niet verwonderlijk in een land waar kinderen niets hebben en waar ze opgroeien onder vaak moeilijke omstandigheden. Voetbal is meer dan een beetje achter een bal aanhollen. Het leert mensen samenwerken en geeft een zinvolle tijdsbesteding aan jongeren die anders maar wat rondhangen."

Het komende jaar legt Kinderhulp Gambia het accent op Berending. De stichting steunt, met hulp van in Gambia woonachtige Nederlanders, de plaatselijke voetbalschool Black & White en hoopt in maart 2007 met de bouw van een dorpscentrum te starten; vier klaslokalen, gekoppeld aan een bibliotheek, waterput, koelruimte en vier toiletten. "De bedoeling is dat het een ontmoetingsplaats wordt voor jong en oud", zegt Ivonne Hulsebos. "Er wordt voorlichting gegeven over hygiëne, aidspreventie, vrouwenbeprijden en geboortebeprijden."

De bouw kost 23.500 euro. Er wordt gebouwd onder leiding van de Nederlandse stichting Bouwen (www.stichtingbouwen.nl) die plaatselijke arbeidskrachten inzet. Voor de bouw van een kraamkliniek bij het plaatselijke gezondheidscentrum is 20.000 euro nodig. Ivonne: "Wij willen een eenvoudige kliniek, voor zorg aan zwangere vrouwen dicht bij huis, waar vrouwen privacy hebben bij het bevallen, en het sterftecijfer van moeders en kinderen bij de bevalling afneemt."

Stichting Kinderhulp Gambia (www.kinderhulpgambia.nl) is een erkende goede doelen stichting, giften zijn aftrekbaar van de belasting. De stichting wordt gesteund door Wilde Ganzen (steunt kleinschalige projecten in de derde wereld) en de Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (NCDO). NCDO verdeelt namens het ministerie van ontwikkelingssamenwerking jaarlijks 30 miljoen euro.

BU HOOG
 redactie: Lutz Hajema & Frank den Hollander
 redactie: Bert Cornelius
BU LAAG
 Aflevering 138

Bezoek (4)

Ik was in de buurt, dus ik dacht, kom, ik ga eens kijken of Hans nog wakker is." Hans Modderman, senior beleidsmedewerker Visie en Integrale Strategie bij de provincie Groningen, voelde een warme scheut door zijn onderbuik trekken. In zijn tijdelijke woning in een Groningse buitenwijk had hij op het punt gestaan zijn tanden te gaan poetsen, toen de bel ging. Op de stoep stond Marie José van den Doel, voorlichter en spindoctor van gedeputeerde Gerrit Kanon, en een bijzonder geliefde collega. Voor de tijd van het jaar was ze opmerkelijk luchtig gekleed. Het was dan ook niet vreemd dat ze huiverde. "Mag ik binnenkomen?" Marie José deed een stap naar voren en boog haar gezicht naar hem toe, klaar om te kussen en gekust te worden. "Ja natuurlijk, ehm, hoi, wat verrassend, leuk, kom verder!" Hans pakte haar bij haar schouders. Ze kusten elkaar drie keer. Marie José liep langs hem heen en deed haar jas uit. Ze droeg een roze truitje boven een zwarte rok; lange in zwarte panties gestoken benen en hoge zwarte laarzen. Hans slikte. Een paar jaar geleden hadden de voorlichtster en hij een korte, heftige affaire gehad. De gedachte aan hun hete uren op de zolder van het provinciehuis stookte de temperatuur in zijn onderbuik nog wat verder op. "Koud!" zei Marie José. "Het is opeens winter lijkt het."

Hans keek op zijn horloge. Elf uur. "Sorry," zei Marie José. "Het is idioot om op dit uur zomaar aan te bellen." "Geef niks," Hans schudde zijn hoofd. "Ik bedoel alleen dat ik nooit kan onthouden of het nu eigenlijk pas tien uur is of al twaalf uur. Zomertijd en wintertijd, ik wien er nooit aan." "Heb ik ook," zei Marie José. Ze huiverde opnieuw. "Wil je iets drinken?" vroeg Hans. "Ik heb lekkere wijn. Of een borrel..." Marie José knikte. "Een borrel graag." Ze haalde een pakje sigaretten tevoorschijn. "Vind je het goed dat ik..." "Tuurlijk," zei Hans. "Ik ben een beetje gestrest," zei Marie José. Haar stem klonk ietwat onvast. "Ik ben ontzettend toe aan een borrel." Plotseiling begon ze te snikken. "Het is zo ingewikkeld allemaal, ik zie het even niet meer zitten!" Hans schonk twee glaasjes jenever in, zette die naast de fles op tafel en liet zich naast haar op de bank zakken. Voorzichtig legde hij een hand op haar schouder. "Nou joh, wat is er aan de hand?" Marie José haalde diep adem en begroef haar gezicht in haar handen. Het duurde een tijdje voor ze iets zei. "Ach, daar moet ik jou ook helemaal niet mee lastig vallen. Je hebt al zorgen genoeg." "Maak je om mij maar niet druk," zei Hans. Hij kneep bemoeid in de arm van de spindoctor. "Gerrit en ik..." Haar stem haperde weer. "Wat iedereen al jaren dacht, maar

wat nooit zo was, is deze zomer eindelijk echt gebeurd: Gerrit en ik kregen een relatie." Hans snoof. Dus toch! Hier speculeerde het hele provinciehuis al heel lang over, zonder dat iemand ooit iets had kunnen bewijzen. "Maar zijn vrouw is er achter gekomen, en nu heeft hij het uitge-maakt." Opnieuw begon ze te snikken. "Hij kiest voor zijn huwelijk. Ik voel me zo aan de kant gezet!" "Tja," zei Hans. "En ik weet ook niet hoe het nu met het werk verder moet. Ik kan toch niet zomaar zijn voorlichter blijven spelen?" Even overwoog Hans te zeggen dat ze bepaald niet de enige zou zijn in het provinciehuis. Het was een publiek geheim dat bijna alle bestuurders het vroeger of later aanlegden met hun voorlichters; dat de meest van die relaties na een tijdje stukliepen, en dat de wereld vervolgens gewoon doorbleef draaien. "Je moet eerst maar eens een beetje tot jezelf komen," zei hij zachtjes. "Een paar dagen vrij, en dan verder kijken. En nu eerst die borrel." Marie José sloeg haar ogen op. Ze glommen vochtig. "Ik ben zo blij met jou," glimlachte ze dankbaar. "Bij jou kan ik altijd terecht, dat voel ik." Hans voelde ook iets. "Ach," sprak hij schor. "Ik vind het ook niet altijd makkelijk, de liefde. En dan is het gewoon prettig als je even tegen iemand die je goed kent aan kunt praten." Ze rilde. "Ligt het nou aan mij of is het hier écht zo koud?"

